

Câu chuyện này rút trong ghi chép của một khách du lịch.

Hình minh họa

Cố Cố Lộ, người cao tu ở một làng Kinh vốn được coi là một bách khoa toàn thư sống của cả làng. Khách nghe tiếng tìm đến nơi này tìm một đóa hoa văn hóa cuối cùng còn sót lại. Cho cho an toàn, khách được phép cất tiếng hỏi:

“Làng ta vốn gì truyền thống là một làng văn hiến đấy chứ, thưa cậu?”

Cố Cố Lộ râu tóc bạc trắng như một ông tiên, người đôi mắt kính hà nhìn khách hỏi lâu, đoán chừng rất rồi:

“Việc gì anh đi mà hỏi ông chứ tui ch. Lão đây không dám gì nhé.”

Khách thoáng ngạc nhiên, bèn chuyển sang đề tài khác:

“Nghe nói cậu biết rất nhiều sách tích của làng...”

Cố Cố Lộ vốn chầm rãi, đôi mắt nhìn xa xăm tận đâu đâu:

“Cái đó tu duyên thôi. Sách tích cũng tu duyên mà có...”

Cố Cố Lộ nói đến đấy thì có đóa cháu chắt đến xin cậu chum chìa khóa nhà xí đi... . Khách ngạc nhiên quá, bèn hỏi ngay:

“Nhà xí mà cũng phải khóa, thưa cậu?”

“Đấy đấy, cái ‘duyên’ nó đến rồi đấy - cố Cố Lộ bèn khách – Phải khóa chứ. Thơm chí phải bí mật để phòng kẻ xấu ăn trộm. Làng này có tục đi qua phải gõ cửa. Người đi như anh mà cũng chừa bao giờ nghe nói đến hay sao?”

Đến đây thì khách kinh ngạc thốt s. Chàng là làng này là truyền nhân của... gì ng mèo c hay sao mà lại có cái “tục” kì lạ như vậy. Té ra cái gì cũng có sách tích của nó cả. Sau đây là câu chuyện kể của cố Cố Lộ:

Kể rằng thời xưa Căng Lulu vốn người làng Kinh, tên thật gọi là Ngốc Văn, hỏi bấy giờ làng này còn có họ Ngốc. Căng Lulu là pháp hiệu. Ngài xuất thân trong một gia đình truyền thống. Bình

sinh lúc nào cũng xe ngựa a rình rang, tốp nốp kộ hũu ngườ i hũ, ngày ngày toàn ăn thũ t cá, lũ i hũ ng không thiũ u gì lũ c thú trên đũ i.

Bũ ng mũ t hôm thũ i thũ đũ i thay, gia tài đũ n đũ n khánh kiũ t, kộ hũu ngườ i hũ bũ đi hũ t cũ. Tũ đó chũ còn biũ t ăn rau cũ qua ngày. Ngũ c Văn phũ n chí bèn bũ làng ra đi, sang tũ n bên Tàu, tìm đũ n thiũ n sũ Triũ u Châu xin hũ c đũ o. Các đũ tũ cũ a sũ thũ y Ngũ c Văn toàn thân tróc ghũ, ngũ i ngũ m hũi hám có ý không ũ a, xui sũ đũ i đi. Sũ nói:

“Cũ gì hũi hám. Hũ có duyên thì khũ c ngũ đũ c đũ o.”

Các đũ tũ hũ i vũ y Ngũ c Văn có duyên gì? Sũ đáp:

“Duyên đũ c đũ c bũ ng đũ cũ a kũ khác.”

Rũ i cho xuũ ng tóc, đũ t pháp hiũ u là Cẩng Lulu. Song mũ y năm trũ i không thũ y sũ nhìn ngũ gì đũ n, cũng không hũ giũ ng cho mũ t cũu, chũ cho phép cũ p tráp theo hũ u nhũ mũ t chú tiũ u. Mũ t hôm thũ y trũ đang đi đũ ng, Cẩng Lulu chũ t nhìn thũ y mũ t con trũu đang ũ a bãi phân to tũ ng, trong lòng bũ ng nũ i tâm cũ, bèn buũ t miũ ng hũ i:

“Thũ a... Phũ t pháp là cũ gì vũ y?”

Sũ hũ i lũ i:

“Ngày trũ c ngũ i toàn ăn thũ t cá, vũ y ngũ i ũ a ra cũ gì?”

“ũ a ra cũ t” – Cẩng Lulu trũ lũ i ngay.

“Thũ lúc chũ ăn rau cũ, ngũ i ũ a ra cũ gì?” – Sũ hũ i tiũ p.

“Cũng... cũ t” – Cẩng Lulu ngũ p ngũ ng.

“Pháp đũ y! Pháp đũ y” – Sũ nói liũ n hai tiũ ng.

Cẩng Lulu hoát nhiên đũ i ngũ.

Tũ bũ y giũ các quán đũ u thông, bũ n tũ ng hũ p mũ t, trí huũ rũ c rũ, Cẩng Lulu trũ thành thiũ n sũ. Ngũi bèn tìm vũ làng cũ, lũ p mũ t chiũ c am nhũ đũ u làng, hàng ngày đũ c kinh, thiũ n đũ nh... rũ i “hoá” ngay tũ i đó. Lũu đũ n cũ đũ i trũm kín, nũ i có chiũ c am cũ a thiũ n sũ trũ thành hoang phũ. Mũ t hôm có anh đánh đũ m đi qua bũ ng nũ i cũ n đũu bũ ng, bèn chũi vào giũ a chũ y ũ a mũ t bãi. Tũ i hôm đó vũ nhũ, đang ngũ, anh đánh đũ m bũ ng thũ y mũ t bóng ngũ i bũ c vào nhũ bũ o: “Ngũ i sũ p bũ mũ c mũ t khũ i u ũ trong bũ ng mà chũ t. Hũy uũ ng mũ t bát nũ c cũ cũ giũ ng chũ ta thì sũ khũ i...”

Anh đánh đũ m không tin, bèn hũ i lũ i:

“Làm sao ông biũ t?”

“Xem cũ t ngũ i ta biũ t” – bóng ngũ i kia trũ lũ i. Nói xong biũ n mũ t.

Anh đánh đũ m toát mũ hũi, giũ t mình tũ nh đũ y. Hoá ra mũ t giũ c mũ. Chũ t nhũ đũ n viũ c ũ a bũ y lúc ban ngày, anh chàng trong bũ ng cũng thũ y hũ i hoũ ng song vũ n nũ a tin nũ a ngũ. Khoũ ng thẩng sau, anh ta cũ m thũ y có cũ c gì cũ chũ ng lũn giũ a bũ ng, ăn uũ ng không tiêu đũ c. Cũ cũ c cũ lũ n đũ n, lũ n đũ n, đũ n nũ i bũ ng trũ ng phũ nh lũn, cũ ng ngũ c, tũ đó chũ còn nũ m mũ t chũ, không đi lũ i đũ c nũ a. Vũ con anh ta bán cũ đũ đũ c, lũ n gà, mũ i hũ t thũ y thuũ c này đũ n thũ y thuũ c khác. Song ai cũng lũ c đũ u, nhũ t loũ t bũ o anh chàng sũ p chũ u ông bà ông vũ i đũ n nũ i.

V ph n anh đánh d m, t khi b m c cái u trong b ng thì bi t r ng mình đã a b y vào ch thiêng nên b thánh v t. Vì th c c n rằng ch u đ ng, không dám nói cho v con bi t. B y gi m i ph n đã ch t đ n chín r i, anh ta m i ph u phào k i cho v nghe v gi c m hôm tr c. Ng i v nghe xong l p t c tìm đ n ch đã t ng có cái am. Phát cây v ch c mãi, qu nhiên có m t cái gi ng nh sâu hút, n c trong v t. Bèn múc đ i m t bát đem v cho ch ng u ng. Cũng ch là c u may th thôi. Không ng bát n c qu nhiên hi u nghi m th t. Anh ch ng u ng vào đ n đầu thì b ng réo ùng c đ n đ y. R i cái kh i u c x p đ n. Ba ngày sau h t h n, l i đi i đ c nh th ng.

Câu chuy n c a anh đánh d m ch ng m y ch c loang ra kh p làng. Dân làng cho r ng v thi n s ngày tr c c a làng mình th là đã hi n linh, bèn bàn nhau k góp công ng i góp c a làm m t ngôi đ n t i ngay ch đó g i là đ n “C t”. Th t là m t cái tên đ c nh t vô nh trên th gian này.

T i sao l i có cái tên x u xí nh th ?

Nguyên các c ngày tr c truy n r ng đ n y thiêng l m, c u gì đ c n y. Có đi u đ c ng không dùng th gì khác ngoài... c t. Ai có b nh c mang m t đĩa c t c a mình t i, múc m t bát n c c cái gi ng y, đem đ c hai th bên c nh nhau trên bàn th r i th p h ng kh n vái. Đ i cho cháy h t h ng, đem bát n c v mà u ng thì bách b nh tiêu tan. Ngôi đ n t đó n i ti ng, ng i thiên h l i đ t tìm đ n...

Song đi u kì đi u nh t c a ngôi đ n là nh ng ng i đ n c ng c t không nh ng kh i b nh, mà t t c nh ng gì v n gi u kín trong b ng x a nay đ u b t ng ng vào mi ng thiên h mà l ra h t c . Ng i l ng thi n thì ch ng sao, b i ch ng có gì m ám ph i gi u gi m. Song đ i v i nh ng k l u manh, b t l ng, nh ng k chuyên ngh b p b m thì đó qu là m t đ i ho . X a nay con ng i ta c t ng s th t m t khi đã đ c gi u trong b ng thì s kín nh b ng đ i đ i. Ai dè hàng ngày nó v n theo đ ng bài ti t mà chu n ngoài. Th là cùng v i s ch a kh i b nh là kh i s th t b ph i bày, kh i m t n b r i tu t. Kh i k khoác áo đ o đ c té ra l u manh, kh i v ph m u chi dân té ra ph ng b t l ng gian ác... V l i con ng i ta m y ai không h có chút gì m ám trong lòng... Vì th ng i tìm đ n ch a b nh c th a đ n, th a đ n. Có k thà ch t ch nh t đ nh không ch u mang c t đ n c u c ng.

Th r i l i sinh ra cái ngh ăn tr m c t mang đ n đ n đ v ch nh ng ch x u c a nhau. K trên, ng i d i, đ ng liêu, đ ng nghi p, hàng xóm láng gi ng... r i thì c cha con, ch ng v ... c g i là lo n c lên. C t té ra l i là ch đ làm b i l chân t ng nh t. Ng i vùng này có t c gi u c t k t h i đó. Ai cũng lo phòng xa b i bi t đầu đ y, d u mình không t mang c t đ n c u song nh có k khác l y tr m, mang đ n c ng thì bao nhiêu đi u gi u gi m c a mình cũng s b ph i bày cho thiên h bi t h t. M i hay cái g i là s th t, hoá ra l i là th mà con ng i ta

luôn luôn khi p s. Vì th gi u c t m i nhanh chóng tr thành m t cái t c c a c vùng này. Gi u c t đ ng nghĩa v i gi u s th t...

Dù sao thì s hi n di n c a ngôi đ n cũng là đi u c nh báo đ i v i nh ng k r p tâm làm đi u x u. Làng Kinh t đó ít h n s d i trá, b p b m. Tr con đ c cha m theo dõi, rên c p tr nên ngoan ngoãn, bi t l phép v i ng i l n. Ng i l n đ i x v i nhau thân ái, chân tình, không dám h i nhau vì bi t s th t trong b ng s m mu n gì cũng s thoát ra bên ngoài. Làng Kinh có ti ng là m t làng văn hi n t đ y...

“Th cái đ n y bây gi có còn không, th a c?” – Khách h i.

“Phá r i - c C L tr l i – Phá tr c tiên. Sau đó m i phá đ n đình chùa. Phá t cái h i b t đ u phong trào H p tác hoá nông nghi p kia.”

Khách ng n ng i ra ti c r. H i lâu l i h i:

“Phá đ n phá đình r i thì có nh h ng gì đ n văn hi n c a làng không, có làm cho s d i trá càng tha h hoành hành không th a c?”

“Vi c y anh đi mà h i ông ch t ch - c C L v n t ch i khéo – lão đây ch bi t nói v i anh r ng cái t c gi u c t thì không nh ng v n còn, mà ngày nay ng i ta còn gi u kĩ h n tr c...”

R i kh i nhà c C L , khách lên xe tìm đ n nhà ông ch t ch. V a ch y đ c m t quãng, khách đ ng xe h i thăm m t th ng bé đang đ ng th i bong bóng bên c nh đ ng l i vào nhà ông ch t ch. Th ng bé tr n m t nhìn khách m t cái r i ngo nh đi, m m nói:

“Đéo bi t!”

Đành ph i đi m t quãng n a, b ng có m t chi c xe đ p n m ch ng c gi a đ ng. Khách v i vàng đ p phanh g p. V a b c ra kh i ô tô đ nh đ p nó sang bên c nh đ l y đ ng đi thì nghe m t gi ng nói g n t ng ti ng:

“Mày mà đ ng vào cái xe đ p c a ông thì ông cho ng cho v kính.”

Khách gi t mình h ng v phía có ti ng nói. Th y m t gã trung niên đang đ ng l p ló tr c c a m t ngôi quán lá, đôi m t gã v n đ , m t tay lăm lăm c c đá to t ng.

Ti n thoái l ng nan, khách đành ph i xu ng n c th ng l ng. K t qu ph i chi m y đ ng ti n r u cho gã m i đi qua đ c...

Ch y m t quãng n a thì g p ngã ba. B ng nghe đánh “bép” m t cái. Thì ra khách m i suy nghĩ v s vi c v a r i, không đ ý ngay gi a ngã ba có bãi c t trâu nên đã đ xe tr n qua. Ngay l p t c, m t ng i đàn bà t trong ngõ g n đ y xông ra tóm l y đ u xe, tru tréo:

“Ông này đéo có m t hay sao? Bãi c t trâu ng i ta đã c m cành lá, đánh đ u ch quy n c n th n r i. V y mà còn đ cho xe tr n qua làm tan nát c. i làng n c ôi là làng n c ôi. Ra mà xem đây này. Có kh thân tôi không c ch ...”

Khách ho ng quá, v i vàng móc bóp đ n bãi c t trâu...

Lũ chạ y tấp mọt quãng nà. Phía trắ c có mọt đôi nam nữ đang bá vai nhau, vắ a đi vắ a véo ngắ c véo đùi nhau, nói cắ i ngắ ngắ n. Khách buắ c phắ i chạ y xe tắ tắ , vắ a chạ y vắ a nhắ n chuông. Đôi nam nữ kia dắ ng nhắ không thèm đắ ý. Mắi đắ n khi mũi ô tô gắ n sát đắ n nắ i, cắ hai mắ i uắ oắ i đắ ng né sang mọt bên. Xe vắ a chạ y tắ i, gã thanh niên thò mọt vào sát cắ a xe, quát vắ i theo:

“Còi, còi cái con mắ mắ à...”

Rắ t cuắ khách cũng tìm đắ c tắ i nhà ông chắ tắ ch. Ngay lắ p tắ c nghe ông ta luyắ n thoắ ng:

“Làng này năm nào cũng đắ n hình tiên tiắ n đắ y ông . Tắ sắ n xuắ t đắ n văn hoá, y tắ , giáo dắ c... đéo làng nào bắ ng làng này. Đây ông xem, nào bắ ng khen, nào giắ y khen, cắ a huyắ n, cắ a tắ nh... Đang “phắ n đắ u” đắ đắ c phong danh hiắ u... “Anh hùng thắ i kì Đắ i Mắ i...”

Nhắ i bàn cắ a Lê Anh Hoài:

Nhìn mây nhìn gió nhìn hoa mà ngắ đắ o thì xắ a nay đã nhiắ u. Song nhìn Cắ t mà ngắ đắ o thì đây mắ i có mọt. Mà ngắ thắ t sắ ! Ai cũng phắ i tâm phắ c khắ u phắ c Cắ t.

Trắ t lý vắ Cắ t là trắ t lý vắ cái Tắ n Cùng. Cái Tắ n Cùng chắ ng phắ i là Sắ Thắ t sao? Nên đắ a Cắ t lên bàn thắ chắ ng phắ i viắ c ngắ c đắ i. Làm cho cái bắ n thắ u lắ i thành thanh cao đắ n thắ , Phạm Lưu Vũ tiên sinh quắ là tài.

Nhắ ng cái đắ o Cắ t cắ a tiên sinh, hắ u sinh chúng nó không thông, nên phắ n đắ u mắ i cũng chắ đắ n “Anh hùng thắ i kì Đắ i Mắ i” là cùng thôi chắ làm sao mà đắ n cái Thắ t nắ i? Cắ t thắ t!